

KOŠTICKÝ ZPRAVODAJ
pro obce Koštice, Vojnice, Vojničky, Želevice – duben 2014

Vážení občané!

V uplynulém měsíci proběhla malá anketa, která měla pomoci zastupitelům rozhodnout, jakým způsobem vybudovat vjezdy k nemovitostem v místech, kde se opravují chodníky. Mysleli jsme si, že se anketa setká mezi občany s velkou odezvou, ale nakonec vyjádřilo svůj názor 28 občanů. Ti se rozhodli takto:

- a) obec nemá platit nic, vjezd si platí ten, kdo ho využívá..... 16 hlasů
- b) obec by měla zaplatit všechno..... 4 hlasy
- c) obec platí materiál, práci zaplatí/obstará majitel nemovitosti 3 hlasy
- d) obec i majitel se podělí o náklady – 50%.....5 hlasů

Svůj názor vyjádřilo málo občanů, ostatní se tedy přizpůsobí zvolenému řešení – to bude přijato na dalším zasedání zastupitelstva. Škoda, že v hospodě a před obchodem je vždy tolik mluvčích, kteří jen kritizují, ale k ničemu se nevyjádří. K přijatému řešení, které vzejde z tohoto hlasování, bude určitě spousta připomínek.

Společenská kronika

V měsíci dubnu významné životní jubileum oslavují:

pan Jaroslav Beránek – 70 let
pan Jaroslav Fišer – 86 let
paní Zdeňka Buřtová – 60 let
pan Vladimír Hoblík – 77

let

Blahopřejeme!_

Nepřehlédněte

- V sobotu 12. dubna se uskutečnil **Velikonoční turnaj ve stolním tenisu**. Na putovní pohár byl jako vítěz druhého ročníku zapsán Miroslav Polaněcký a těšíme se na další ročník. Za amatéry vyhrál Pavel Kovařík st..
- Valná hromada TJ Sokol Koštice se uskuteční 1. května v 17.30 hod na sále KD Koštice.
Setkání
je nutností, protože se musí zvolit nové vedení sportovců a je potřeba vyhovět novému občanskému zákoníku. Udělejte si chvíli času a přijďte!
- Opět se objevují v okolí obce černé skládky. Někdo opakovaně vozí do cesty u želevického mostu
stavební odpad, který tam ale působí problémy místním občanům a zahrádkářům.
Je zakázáno (pod pokutou) skládat odpad do cest, lesíků, polí, větrolamů... Vše se přeci může odevzdat na sběrném dvoře!!!
Zároveň upozorňujeme, že na sběrný dvůr NEPATŘÍ směsný domovní odpad!
- **Celostátní Noc s Andersenem** se uskutečnila v koštické knihovně v pátek 28. 3. 2014.
Akce se
zúčastnilo 14 dětí, pro které byl připraven program na podporu čtenářské gramotnosti.

- V uplynulých dnech se uskutečnily **dvě brigády v Želevicích na úpravu prostředí**.
Děkujeme všem účastníkům i hlavnímu hybateli a organizátorovi panu Františku Smržovi.
- **Poradna pro alternativní medicínu a civilizační choroby MUDr. K. Erbena nabízí své služby v Lounech,**
možnost objednání na tel. 603 201 096.

Velikonoční výstava

Koštické minimuzeum přivítalo návštěvníky v sobotu 12. dubna odpoledne v slavnostním hávu. Velikonoční výstava spolku Vožekovo z Koštic byla zahájena ve 14 hodin nejen průvodcovským slovem,

ale i poučením o čase velikonočním, vzniku kraslic a současně návštěvníci uviděli různé typy klasických

kraslic z Čech a Moravy dle krajů a druhů, mezi nimi i typickou severočeskou kraslicí tzv. roudnickou,

zdobenou jezerními sítinami. Veškeré kraslice i drobné dekorace byly zapůjčené místními sběratelkami

a také ženami z lounského Spolku paní, dam a dívek. Muzeum nabídlo přehlídku nejen kraslic, aranžovaných

v netradičním duchu mezi hračkami, figurínami selských děvčat, ale i různých velikonočních aranžmá od

stromku plného vajec po obřadní koláč s pečivem.

Na stolech ležely zdobené perníčky, různé moderní kraslice obtočené vlnou, obháčkované, odrátované či

kraslice batikované a velikonoční pohledy od roku 1906 do současnosti. Květinové aranžmá vyrobila

floristka Blanka Tomášková, původem z Koštic. Velikým lákadlem pro děti bylo pět malých králíčků,

zapůjčených místní hospodyní paní Jarošovou. Návštěvníci vzali muzeum útokem, místo plánovaných

tří prohlídek se expozicí provádělo pořád. Přišli nejen místní, ale i hosté z Loun, Chomutova, Ústí, Prahy,

ba dokonce vzácná návštěvnice z dalekého Japonska, která dlí v Čechách pracovně.

Od půl třetí panoval čilý pohyb mezi muzeem a salonkem v přízemí, kde paní Pavlíková s vnučkou

Terezkou předváděly zdobené vrtané kraslice madeirových i barevných. Úžas vzbuzovala její obrovská

pštroší vejce, nádherně zdobená. Nejen děti, ale hlavně dámy neodolaly a hned na místě vše pod zkušeným vedením ozkoušely a zpracovaly takto šedesát výdunků! A kdo si netroufl na vejce nebo chtěl

mít více výrobků zdobil velikonoční perníčky.

Plánované investiční akce pro rok 2014

V letošním roce jsou naplánovány tyto akce:

- Oprava silnice u dolních paneláků v Říční ulici v Košticích
- Oprava silnice v Želevicích – levá část
- Oprava silnice na křižovatce před Železářstvím Formánek v Košticích
- Rekonstrukce osvětlení na sále KD + oprava obložení
- Oprava střechy na části budovy bývalé školy ve Vojničkách

- Obnova příkopů ve Vojničkách
- Oprava altánu ve Vojnicích
- Rekonstrukce hřbitovní zdi – další část
- Rekonstrukce další části chodníku (od potoka směrem ke Kredbům)

-
- Je připravena projektová dokumentace na obnovu tzv. horní návsi
 - Dlouhodobě se připravuje vybudování přístupové cesty k horním bytovkám a chodníku ke hřbitovu (problémem je velké množství vlastníků pozemků, které budou využity)
 - Dlouhodobě se připravují podklady pro vybudování chodníku ve Vojnicích (opět problém s umístěním chodníku)

Realizace některých akcí je podmíněna získáním finanční podpory, o které jsme žádali formou dotací.

PÁLENÍ
ČARODĚJNIC
středa 30. dubna 2014
fotbalové hřiště Koštica

Program:

17.00	průvod čarodějnic (sraz u školy)
17.30	otevření víceúčelového sportoviště
•	vybíjená dětí
•	fotbálek malých i velkých
18.30	možná bude i překvapení (zatím v jednání)
18.00 – 23.00	koncert country skupiny Parťáci
19.00	zapálení ohně

Tajemství domů v Košticích - dům č. 25

Dnešní dům č. 25 byly původně domy dva – č. 25 a č. 26. (Číslo 26 dnes nese koštický obecní úřad.) Málokterý dům má tak pestrou minulost a skrývá tolik osudů jako tento původně dvojdům.

Pod bývalou tvrzí, později velkostatkem, bývala řada domů maličkých až nepředstavitelně, asi jako Zlatá ulička v Praze, prostě jakési „podzámčí“. Jsou to dnešní čísla 24 až 31, původně tam bylo domů osm, dnes jsou parcely sloučené a domy přestavěné. Dlouho byly majetkem vrchnosti, která v nich krátkodobě povolovala bydlení, případně tam bydleli zaměstnanci velkostatku, často i podruhové. Podle matrik a pozemkových knih byly tyto domky někdy dlouho pusté, dokonce zřícené, sloužily jako obecní skladiště, tzv. poustky. Rodiny zde bydlely porůznu i v několika domech postupně. Bylo tu velmi komplikované spojení přes různé sklepy a podzemní místnosti, ve kterých se kupříkladu pro velkostatek chladilo mléko (takovýto klenutý sklep je hluboko v podzemí pod domem č. 25). Celá dispozice řady těchto domů ukazuje, že vše byl původně jeden celek s tvrzí. Později začala vrchnost domy prodávat. Nesídlili zde většinou rolníci, ale řemeslníci nebo lidé vykonávající služby: učitel, pekař, kupec, ponocný, řezník, krčmář, písař, klempíř, také několik válečných vysloužilců.

Např. dům č. 28 kupuje r. 1738 jako poustku **Ondřej Šubrt**, syn **Jana Štěpána Šubrta**, s manželkou **Marií**. Ondřej s Marií měli syna **Štěpána** a dceru **Annu**. Zde se trochu pozastavíme, protože rodina Šubrtů je úzce spjata s historií školy v Košticích i s domem č. 25.

V letech 1735-1751 působil v Košticích první učitel **Jan Štěpán** (někdy jen Štěpán) **Šubrt**. Učil v tzv. pokoutní škole v č. 28. Název neznamena, že by to byla škola méněcenná, ale že žáci docházeli k učiteli domů a učili se po koutech. Žáci byli i staršího věku, vše bylo na principu dobrovolnosti. **Jan Štěpán** měl děti **Josefa**, **Annu** (nar. 1741), **Ondřeje** a **Bernarda**. **Anna** se vdala za **Antonína Valtra** z č. 21. Spojení s domem č. 21 se objevuje i později po několik generací. **Bernard** bydlel v č. 25 a byl druhým učitelem v Košticích, a to v letech 1751-1781, možná až do r. 1793, kdy byl 8. 4. 1793 vyměřen půdorys školy. V této době byl již **Bernard** stár a nebyl zkoušen (zemřel r. 1798), jeho syn **Josef** zase sice byl zkoušen, ale mlád a neznalý hudby, proto byl povolán jiný učitel znalý též německého jazyka, **Florián Tietze**. Školním vyučováním od r. 1735 se asi může chlubit málokterá vesnice v Čechách!

A teď se vrátíme k historii dvojdomu č. 25 a 26.

Dům č. 25 kupuje od vrchnosti r. 1791 **Štěpán Šubrt**, syn **Ondřeje** z č. 28, ovšem rodina Šubrtova zde bydlela patrně již dříve, neboť už v r. 1775 se zde narodil **Antonín**, nemanželský syn **Štěpánovy** sestry **Anny Šubrtové**, který zemřel třináctiletý 29. 12. 1788. Den 13. 1. 1775 se v č. 25 narodil **Augustin Šubrt**, syn **Bernarda** a **Rosiny** (jindy též **Rozálie**) Šubrtových. Manželé Šubrtovi pak měli další děti: 18. 9. 1776 se narodil **Josef**, 17. 10. 1779 **Alžběta** (zemřela po narození), 25. 11. 1781 **Alžběta**. Dále měli Šubrtovi syna **Matěje (Matesa)** a dceru **Rozálii**.

Alžběta Šubrtová měla s manželem **Josefem Kulasem** z č. 28 syna **Václava** (4. 7. 1807 -1862). **Mates Šubrt** byl vojín, později vysloužilce 14. c. k. pěšího pluku prince Alberta, jeho manželka **Barbora Alžběta** zemřela 9. 12. 1804 ve věku 37 let s mrtvě narozeným dítětem. **Rozálie Šubrtová** se provdala za **Filipa Richtra** z č. 45 a měli syna **Václava**.

22. 1. 1783 se berou **Bernardův** bratr **Josef Šubrt** a **Alžběta Valtrová** z č. 21, těm se 17. 1. 1798 narodil syn **Bernard**, ovšem zemřel brzy po narození. Dům r. 1802 zdědil **Josef Šubrt**, syn **Bernarda** a **Rosiny**. Josefova manželka **Rozálie** byla v těch letech koštickou porodní bábou.

16. 9. 1803 se v č. 25 narodila **Anna Marie Valtrová**, dcera **Josefa Valtra** (syna **Antonína** a **Marie Valtrových** z č. 21) a **Rozálie roz. Kocánkové** z č. 49. **Josef Valtr** (nar. 1762) zemřel 28. 2. 1837, **Rozálie** zemřela 9. 3. 1837, devět dní po manželovi ve věku 75 let. Syn **Josefa** a **Rozálie Antonín**, narozený v domě č. 21, zemřel r. 1807 v č. 25 ve věku sedmi let. **Josef s Rozálií** roku 1801 prodali dům č. 21 **Václavu Foglovi** a rodina se přestěhovala do č. 25. Proč se ale velká rodina s 5 dětmi - **Josef** (7. 3. 1795) **Jakub** (6. 11. 1798), **Antonín** (10. 12. 1800), **Rozálie** (1. 4. 1793), **Václav** (15. 2. 1791) - stěhovala z krásného statku do malinkého domečku? Důvody neznáme, ale jediná možnost jsou důvody finanční, buď upadli do dluhů, nebo je potkalo nějaké neštěstí. Možná šlo i o nějaké neshody v rodině. Nakonec se jim ještě 16. 9. 1803 v č. 25 narodila dcera **Anna Marie**.

20. 5. 1814 v domě č. 25 porodila **Kateřina roz. Sotnerová**, vdova po válečném invalidovi **Václavu Mikšovi** z č. 10, nemanželskou dceru **Annu Sotnerovou**. Kde se tam **Kateřina** vzala? Buď tam sloužila, nebo ve své nelehké situaci našla útočiště u **Valtrových**, možná s nimi byla i nějak rodově spřízněná. Stopa **Sotnerů** je později v **Semči**, ve **Lkáni** a ve **Vojnicích**. 31. 12. 1816 v č. 25 zemřela ve věku 1 roku **Eleonora**

Zienertová, dcera **Františka Zienerta**, ponocného, syna ponocného **Josefa Zienerta** z č. 35. Druhá **Františkova** dcera **Cecilie** porodila v č. 25 několik nemanželských dětí a je v rodných listech farářem zapsána jako „padlá osoba“. Později se však provdala za obecního pastýře **Nováka** z č. 34.

8. 2. 1834 se narodil **Jan Valtr**, syn **Josefa Valtra** (syna **Josefa** a **Rozálie Valtrových**) a prasnovec **Josefa** a **Alžběty Šubrtových**). **Josef Valtr** od r. 1844 dům vlastnil. V roce 1877 dům kupuje **Jakub Šiller**. Od r. 1879 je vlastníkem kupec **Tomáš Hryzbil** (21.12.1839-3.1.1928), syn **Jana Hryzbila**, domkáře ze **Lhoty Chocholaté** u **Prachatic** (tato ves existuje dodnes), s manželkou **Annou** (14.7.1842-11.7.1932).

Pokračování o bývalém čísle 26 si přečteme příště.

V článku se vyskytují některé staré neznámé pojmy, které si závěrem vysvětlíme:

Podruh: Na vesnici byly zvláště od druhé poloviny 18. století početně zastoupené rodiny podruhů, které nevlastnily ani domek a žily v podruží usedlosti z titulu příbuzenského vztahu k hospodáři nebo toto právo získali tzv. výprosou. (Půjčitel, od kterého si výprosník věc vyprosí, mu ji přenechá k bezplatnému užití. Oproti běžné výpůjčce si ale obě strany dopředu neujednají dobu ani účel užití této věci. Půjčitel tak může věc chtít kdykoliv zpět. Pojem výprosa existuje i v současném novém občanském zákoníku.) Samozřejmě výměnou za obydlí všichni z podružské rodiny pracovali v hospodářství.

Ponocný: Když večer vše utichlo a vesnice šla spát, obcházel ji pravidelně každou hodinu ponocný. Dbal, aby byl všude klid a pořádek, a po každé obchůzce zatroubil na ponocenský roh. V dávnější minulosti též dohlížel na pravidlo „správného spaní“, tj. zda všichni spí a u svobodných děvčat nejsou pánské návštěvy. Sváteční, obřadný význam mělo trubení ponocného na Štědrý den. Zastavoval se, troubil u každého stavení a dostával bohatou výslužku – vánočku, ovoce, peníze, cukroví. Funkce ponocného obecně zanikla před 1. světovou válkou. Ovšem paní Marie Jarošová z č. 21 vzpomíná, jak ještě za jejího dětství chodil v Košticích o Štědrý den ponocný pan Pova. Troubil a dostával od její maminky (samozřejmě i od jiných) výslužku. Ale možná to byla vánoční symbolická akce.

Irena Hellerová, duben 2014

Zdroje: Košnice, Želevice, Vojnice - František Štědrý 1928, Katastr nemovitostí, Státní archiv Litoměřice – digitální církevní matriky, Československá vlastivěda díl III. Lidová kultura, ORBIS 1968, Středočeská náves, Josef Vařeka a Vanda Jiřikovská, MNV Třebíz 1979

Nejbližší akce:

30. 4. 2014 Pálení čarodějnic + slavnostní otevření víceúčelového sportoviště v Košticích
(program + bližší informace na plakátech)
8. 5. 2014 Uctění památky padlých 10 hodin
8. 5. 2014 Vítání občánků KD Košnice 15 hodin
10. 5. 2014 Závody Mladých hasičů SDH Košnice O pohár starosty obce od 9 hodin
11. 5. 2014 Vítání ptačího zpěvu kaplička ve Volenicích 7.30 hodin
(zájemci o odvoz - sraz v 7.15 od OU Košnice)
23. 5. 2014 Noc kostelů – bude upřesněno na plakátech

Kontakty: ou-kostice@obeckostice.cz, tel.: 415 693 540, www.mesta.obce.cz/kostice